

Labklājības ministrijas Dzimumu līdztiesības komitejas sēde

PROTOKOLS Nr. 4

Rīgā,
Skolas ielā 28, 2.korp. 3.stāva zālē

2011.gada 24.martā
plkst. 14:00

Sēdi vada:

Ingus Alliks, Dzimumu līdztiesības komitejas vadītājs

Sēdē piedalās:

Maija Brunava, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM), Pašvaldību finanšu nodaļas vecākā eksperte.

Rita Grundule, Ilonas Dreģes, Aizsardzības ministrijas (AiM) Valsts sekretāra vietnieces administratīvajos un juridiskajos jautājumos vietā.

Agnese Gaile, Labklājības ministrija (LM) Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vadītājas vietniece.

Daina Mežecka, Ziemeļu Ministru padomes (ZMP) biroja Latvijā padomniece sociālajos jautājumos.

Katrina Inkuša, Ministru Kabineta (MK) pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja juriste.

Iluta Lāce, biedrības „Resursu centrs sievietēm „Marta”” (RCS „Marta”) vadītāja.

Liega Piešiņa, Kultūras ministrijas (KM) Kultūrpolitikas departamenta nozaru politikas nodaļas pārvaldes vecākā referente.

Dace Ratniece, Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Politikas koordinācijas departamenta direktore.

Ilze Slokenberga, Zemkopības ministrijas (ZM) Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta Stratēģijas analīzes nodaļas vecākā referente.

Ilze Straume, Veselības ministrijas (VM) Veselības politikas plānošanas departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vadītāja.

Jānis Ušpelis, Ekonomikas ministrijas (EM) Tautsaimniecības strukturpolitikas departamenta vecākais referents.

Agnese Vilde, Ārlietu ministrijas (ĀM) Humanitāro jautājumu nodaļas otrā sekretāre.

Annele Tetere, biedrības „Resursu centrs sievietēm „Marta”” (RCS „Marta”) politikas koordinatore.

Sēdē nepiedalās:

Edīte Kalniņa, Latvijas Dzimumu līdztiesības apvienības (DLA) valdes priekšsēdētāja.

Gunta Kelle, Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkla (LSOSTS) valdes līdzpriekšsēdētāja.

Anīta Līce, Latvijas darba devēju konfederācijas (LDDK) Izglītības un nodarbinātības eksperte.

Inta Poudžiunas, nodibinājuma „Talsu novada krīžu centrs” psiholoģe.

Benita Spalviņa, biedrības „Lauku sieviešu klubs „Dore”” vadītāja.

Silvija Šimfa, Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) padomniece sociālajos un veselības jautājumos.

Inna Valģe, Finanšu ministrijas (FM) Stratēģiskās plānošanas un personālvadības departamenta Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte.

Uzaicinātie pārstāvji:

Šarlote Bērziņa, Tiesībsarga biroja vecākā juriskonsulte diskriminācijas novēršanas jomā.

Viktorija Boļšakova, Labklājības ministrijas Bērnu un ģimenes politikas departamenta (LM BGPD) vecākā referente.

Lauris Neikens, Labklājības ministrijas Bērnu un ģimenes politikas departamenta (LM BGPD) vecākais referents.

Elīta Jurkjāne, Ģenerālprokuratūras prokurore.

Iloņa Lulberga, Iekšlietu ministrijas (IeM) Nozares politikas departamenta vecākā referente.
Inese Rudzīte, Tieslietu ministrija (TM), Krimināltiesību departamenta juriskonsulte
Artūrs Vaišļa, Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldes 3. nodaļas (cīņai ar cilvēku tirdzniecību un sutenerismu) priekšnieks.
Dimitrijs Trofimovs, Iekšlietu ministrijas (IeM) Nozares politikas departamenta direktors.

Sēdi protokolē: Gundega Rupenheite, Dzimumu līdztiesības komitejas sekretāre.

Darba kārtība:

- 1) Diskusija par seksuālo pakalpojumu pircēju sodīšanu.
- 2) Plāna dzimumu līdztiesības īstenošanai 2012.-2014.g projekta apspriešana.
- 3) Citi jautājumi.

1. Seksuālo pakalpojumu pircēju sodīšana

(I.Alliks)

I.Alliks aicina akceptēt sēdes darba kārtību. Jautājums par prostitūcijas pircēju sodīšanu komitejas darba kārtībā ir iekļauts pēc RCS „Marta” iniciatīvas, biedrības vadītāja I.Lāce tiek aicināta iepazīstināt klātesošos par veiktajām aktivitātēm šī jautājuma aktualizēšanā. Vienlaikus I.Alliks norāda, ka Dzimumu līdztiesības komitejai ir padomdevēju statuss.

I.Lāce informē par šī jautājuma vēsturi, proti, - šis jautājums tika ierosināts izskatīšanai sēdē pagājušā gada rudenī, kad RCS „Marta” īstenoja kampaņu par seksuālo pakalpojumu pircēju sodīšanu, vācot iedzīvotāju parakstus par izmaiņām likumdošanā un informējot sabiedrību. I.Lāce pauž RCS „Marta” nostāju, ka jebkura cilvēka dzīve un veselība ir Latvijai nozīmīga, arī meiteņu un sieviešu dzīve un pārsvarā nodarbošanās ar prostitūciju nav apzināta izvēle, bet gan izdzīvošanas stratēģija vai vardarbības sekas. I.Lāce uzskata, ka seksuālo pakalpojumu pircēju sodīšana varētu mazināt prostitūciju, kā tas ir Zviedrijā, un šobrīd arī Norvēģijā, kur šāds modelis strādā. Valstīs, kurās prostitūcija ir legalizēta šī parādība vairojās, nevis mazinās. Latvijā prostitūcija nav ne atļauta, ne aizliegta, bet ir ierobežota.

A.Tetere no RCS „Marta” informē klātesošos par jau IeM darba grupu *Programmas cilvēku tirdzniecības novēršanai 2009.-2013.gadam īstenošanas koordinēšanai* pausto, ka prostitūtām, līdzīgi kā cilvēktirdzniecības upuriem ir nepieciešama rehabilitācijas programma. RCS „Marta” uzdevums ir šobrīd vērsties pie LM, lai noskaidrotu iespējamus variantus šādam pakalpojumam.

I.Alliks jautā RCS „Martas” pārstāvēm vai ir izstrādāts projekts grozījumiem likumdošanā saistībā ar seksuālo pakalpojumu pircēju sodīšanu un vai RCS „Marta” ir vērsusies Saeimas cilvēktiesību komisijā?

I.Lāce informē, ka ir sagatavoti priekšlikumi Krimināllikuma 163.panta grozījumiem - definēti seksuālo pakalpojumu pircēji un pārdevēji, noteikti soda naudas apmēri – 20 mēnešalgu apmērā, bet par otreizēju seksuālo pakalpojumu pirkšanu – 2 gadi cietumsods. Papildus I.Lāce informē, ka šobrīd pastāvošās veselības kartes prostitūtām ir pretrunā ar 1949.gada 2.decembra ANO Konvenciju par cīņu ar cilvēktirdzniecību un prostitūcijas ekspluatāciju no trešo personu puses, 49.pantu.

I.Alliks jautā pārējām aicinātām pusēm paust viedokli šajā jautājumā.

D.Trofimovs apstiprina, ka šis jautājums jau ir skatīts Saeimas Cilvēktiesību komitejā un ka, IeM viedoklis ir rezervēts, aicinot RCS „Marta” nejaukt cilvēktirdzniecību ar prostitūciju. Cilvēktirdzniecība ir smags noziegums. Lai sodītu seksuālo pakalpojumu pircējus vispirms ir jāaizliedz prostitūcija. Ja nonākam pie šāda risinājuma, tad liegums pirkt seksuālos pakalpojumus uzliek meitenēm par pienākumu ziņot policijai. Meitenes slēps savu nodarbošanos, vairs nesadarbosies ar policiju un prostitūcija „noies pagrīdē”.

A.Vaišļa uzskata, ka sodīšana ir bijušās Padomju Savienības metode. Zviedrijā situācija ir labāka, jo valdība prostitūtu rehabilitācijai tērē 9000 miljonu zviedru kronu gadā. Latvijā darbojās vairāki simtu prostitūtu (Stokholmā – 200 pēc oficiāliem datiem) un pārsvarā visas policijai ir pazīstamas.

A.Vaišļa uzskata, ka Latvijas likumi attiecībā uz prostitūciju ir vieni no labākajiem Eiropas Savienībā un šis modelis ir pārņemts no Francijas. Šis modelis pilnībā ļauj aptvert

cilvēktirdzniecības un sutenerisma formas. Turklāt kopš 2008.gada. nav identificēta neviena nepilngadīgā prostitūta Latvijā. Ja prostitūcija Latvijā ir atļauta ar konkrētiem ierobežojumiem, tad vervēšana un sutenerisms ir krimināli sodāmas darbības.

Prokuratūras pārstāve E.Jurkjāne piekrīt IeM viedoklim un uzskata, ka ar prostitūciju personas nodarbojas labprātīgi. Par piespiešanu nodarboties ar prostitūciju draud kriminālatbildība un 1) pirms runāt par sodīšanu ir jāizliegta prostitūcija, 2) ja prostitūcija tiks aizliegta pastāv bažas, ka pieaugs seksuālā vardarbība. Veselības kartes, savukārt ir ieviestas prostitūtu veselības aizsardzības nolūkos.

TM pārstāve I. Rudzīte pievienojas Ģenerālprokuratūras un IeM paustajam viedoklim, uzsverot, ka, ja prostitūcija ir legalizēta, sodīt pircējus nav iespējams un to neprasa neviens ES normatīvais akts.

P.Leiškalns no LDDK pauž viedokli, ka prostitūcija ir meiteņu brīva izvēle tādā veidā nodrošināt savu iztikšanu. Zviedrijā tas nav nepieciešams, jo Zviedrija nodrošina meitenēm cilvēka cienīgus dzīves apstākļus. Sekas prostitūcijas aizliegšanai būs nevainīgu cilvēku ciešanas, jo vīrietis, kurš ilgi nav „kontaktējies” ir bīstams sabiedrībai.

L.Neikens no LM BGPD jautā IeM pārstāvjiem – kas notiek ar prostitūcijā iesaistītajiem nepilngadīgajiem?

A.Vaišļa atbild, ka pēdējais gadījums bijis 2008.gadā, kad personai, kurai iesaistīja nepilngadīgo prostitūcija tika piespriests 13.gadu cietumsods, kas atbaida potenciālos nepilngadīgo iesaistītājus prostitūcijā. Cietušo bērnu gadījumā policija parasti kontaktējas ar bāriņtiesu.

I.Lāce pauž viedokli, ka arī seksuālo pakalpojumu pircējiem būtu nepieciešams ieviest veselības kartes, līdzīgi kā pakalpojumu sniedzējām, jo gan vieni, gan otri ir pakļauti riskam un atgādina, ka būtu jādekriminalizē prostitūtas, atbildību uzliekot seksuālo pakalpojumu pircējiem kā tas ir Zviedrijā. Neskatoties uz to, ka personas labprātīgi iesaistās prostitūcijā, iemesli šādai izvēlei bieži vien ir jāmeklē personīgajā pieredzē (ģimenē piedzīvota vardarbība).

I.Alliks uzskata, ka Zviedrijā ir cits sabiedrības modelis un arī zviedru policisti strādā citādākā tiesiskā valstī, tādēļ Latvija nevar tiešā veidā pārņemt Zviedrijas modeli, ņemot vērā, ka arī sabiedrības attieksme un vide Latvijā ir savādāka un vispirms šim jautājumam ir jānonāk politiskajā dienas kārtībā Saeimā, un jāgūst atbalsts tur.

ZM pārstāve I. Slokenberga pauž viedokli, ka būtu jādod iespēja prostitūtām atgriezties normālā dzīvē, ja viņas to vēlas, piemēram, - ar ES struktūrfondu atbalstu un uzskata, ka šo parādību nevar ierobežot ar sodiem, turklāt ir jāstrādā arī ar pircēju, kas arī ir upuris, kurš nemāk veidot attiecības ar „normālu” sievieti.

Nolemj:

Pieņemt zināšanai informāciju.

2. Plāna dzimumu līdztiesības īstenošanai 2012.-2014.g apspriešana.

(A.Gaile)

A.Gaile informē klātesošos par Plāna dzimumu līdztiesības īstenošanai 2012. -2014.g. projektu (Plāns). Šobrīd LM ir identificējusi 4 rīcības virzienus ar pasākumiem šo virzienu mērķa sasniegšanai:

1. Dzimumu lomu un stereotipu mazināšana;
2. Sieviešu un vīriešu veselīga dzīvesveida veicināšana;
3. Sieviešu un vīriešu ekonomiskās neatkarības un vienlīdzīgu iespēju nodrošināšana darba tirgū;
4. Dzimumu līdztiesības politikas uzraudzība un novērtēšana.

Līdz š.g. 23. martam nevalstiskās organizācijas un Dzimumu līdztiesības komitejas pārstāvētās institūcijas, sociālie partneri, par dzimumu līdztiesību atbildīgās amatpersonas ministrijās un Tiesībsarga birojs tika lūgti papildināt Plānu ar saviem rīcības virzieniem vai pasākumiem, kas iekļaujas jau LM identificētajos rīcības virzienos.

No nevalstiskajām organizācijām līdz 23. martam netika saņemti priekšlikumi plāna papildināšanai. No IZM, VM, VARAM, LDDK, IeM un ZMP tika saņemti papildinājumi Plāna īstenošanai.

A.Gaile lūdz IZM vēlreiz pārskatīt plāna aktivitātes un, ja nepieciešams – informēt par tām Valsts Izglītība satura centru, jo vairākas aktivitātes, kas ir iekļautas Plānā attiecas uz VISC. No pārējām institūcijām uz š.g. 24.03. nav saņemtas atbildes, līdz ar to A.Gaile aicina klātesošos, kuri nav snieguši viedokli pa plāna pasākumiem to vēl izdarīt.

Nolemj:

Pieņemt zināšanai informāciju un Komitejas sekretariātam, reizē ar šīs sēdes protokolu nosūtīt Komitejas dalībniekiem apkopotos papildinājumus Plāna projektam.

Pielikumā sēdes materiāli (elektroniski):

1. Papildinātais Plāna Dzimumu līdztiesības īstenošanai 2012.-2014. gadam projekts uz 9.lp.

Sēdi beidz plkst. 16:00.

Komitejas priekšsēdētājs

I.Alliks

Protokolēja

G.Rupenheite